

בס"ד טז' אדר ב' ה'תשע"ו
 הדלקת נרות - 18: 36
 צאת השבת - 19: 28
 רבנו תם - 20: 12
שעון קיץ - לפי הלוח המדויק של "אור החיים"

שנה שש עשרה - עלון מס' 810
 @ ניתן להקדיש העלון והסעודה הרביעית
לרפואה, ברכה, פרנסה טובה, זיווג, הצלחה,
 ולהבדיל לעילוי נשמת יקיריכם.
טל' המערכת : 08-9437333 , 054-7743834

אברהם יגל

לע"נ בבאי מוסאי בן אברהם ז"ל
 לרפואת ולהצלחת כל עם ישראל.

כפס"ד"ן: "כה אמר" (ירמיה ז')

פרשת צר

בדוק ומנוסה - סגולה גדולה להשתתף בסעודה הרביעית בבית הכנסת "אוהל-מועד"

מלציני הפרשה:
 < דינים נוספים בקרבן עולה ובקרבן מנחה.
 < קרבן אהרון ובניו ביום משיחתם.
 < דינים נוספים בקורבנות: חטאת, אשם ושלמים.
 < הקדשתם של אהרון ובניו לכהונה.
"זו את אהרן" (וי ב')
 אמר רבי מנחם מנדל מקוסוב: בזמן שביית המקדש היה קיים, אדם שנכשל בחטא מביא קרבן ומתכפר, בזמן הזה מרבה בצדקה ופודה את עצמו מן החטא. ואילו בשבת קודש, שהכיס ריק ואין בו נתינת צדקה, מה יעשה האדם ויתכפר? **יהא זריז וזכור להזמין אורחים עניים לשולחנו, לסעודת שבת,** והיו עניים אוכלים ובעלים מתכפרין. זה שרמז רשב"י באמרו: ביותר צריך לזרו במקום שיש בו חסרון כיס. שכסית הצדקה חסר, כלומר: בשבת.

"ישמו אצל המזבח" (וי ג')
"נשמו" - בנחת, "נשמו" - כולו, "נשמו" - שלא יפור. (תורת כהנים). ההבדל בין נתינה לבין שימה הוא, שנתנה פירושה: לתת סתם, ללא כל סדר מסוים. ואילו שימה פירושה: לשים לפי סדר מסוים. ראה בפרשת פקודי: ויתן את בריחיו וישם את קרשיו - אבל הבריחים לא היה צורך בסדר מסוים משום שכולם היו שווים, אבל אצל הקרשים היה צורך להתאים כל אחד במשנהו, כך שנעשו אפילו סימנים מיוחדים בכל קרש שיהא ידוע לאיזה קרש הוא מתאים. כאן שמו ולא כתוב ונתנו, מפני ששימת הדשן הייתה צריכה להיות לפי סדר מסוים: בנחת, כולו, שלא יפור. (הכתב והקבלה)

"ולבש הכהן מדוי בד ומכנסי בד ילבש עב' בשריו"
 "כהן גדול שלבש בגדי כהן הדיוט - עבודתו פסולה". כי אסור לאדם גדול ל"שחק" בענווה יתירה. (הספרי). וב"ילקוט שמעוני" אומר, "שלא ילבש בגדי חול עימהו", כלומר, שהכהן לא ישתמש בבגדי הקודש לענייני חולין, שלא ינצל את בגדי הקודש ומעמדו למטרות שאינן קדושות.
"אם עב' יהודה יקריבו"

"ישמו אצל המזבח" (וי ג')
"נשמו" - בנחת, "נשמו" - כולו, "נשמו" - שלא יפור. (תורת כהנים). ההבדל בין נתינה לבין שימה הוא, שנתנה פירושה: לתת סתם, ללא כל סדר מסוים. ואילו שימה פירושה: לשים לפי סדר מסוים. ראה בפרשת פקודי: ויתן את בריחיו וישם את קרשיו - אבל הבריחים לא היה צורך בסדר מסוים משום שכולם היו שווים, אבל אצל הקרשים היה צורך להתאים כל אחד במשנהו, כך שנעשו אפילו סימנים מיוחדים בכל קרש שיהא ידוע לאיזה קרש הוא מתאים. כאן שמו ולא כתוב ונתנו, מפני ששימת הדשן הייתה צריכה להיות לפי סדר מסוים: בנחת, כולו, שלא יפור. (הכתב והקבלה)

"ולבש הכהן מדוי בד ומכנסי בד ילבש עב' בשריו"
 "כהן גדול שלבש בגדי כהן הדיוט - עבודתו פסולה". כי אסור לאדם גדול ל"שחק" בענווה יתירה. (הספרי). וב"ילקוט שמעוני" אומר, "שלא ילבש בגדי חול עימהו", כלומר, שהכהן לא ישתמש בבגדי הקודש לענייני חולין, שלא ינצל את בגדי הקודש ומעמדו למטרות שאינן קדושות.
"אם עב' יהודה יקריבו"

"ולבש הכהן מדוי בד ומכנסי בד ילבש עב' בשריו"
 "כהן גדול שלבש בגדי כהן הדיוט - עבודתו פסולה". כי אסור לאדם גדול ל"שחק" בענווה יתירה. (הספרי). וב"ילקוט שמעוני" אומר, "שלא ילבש בגדי חול עימהו", כלומר, שהכהן לא ישתמש בבגדי הקודש לענייני חולין, שלא ינצל את בגדי הקודש ומעמדו למטרות שאינן קדושות.
"אם עב' יהודה יקריבו"

פינת הניבים והפתגמים
אהבה מקלקלת את השוירה =
אהבה למישהו עלולה להטות את האיש מדרך הישר והצדק המחלט.
דוגמה: האב המעלים עין מהתנהגותה הפרועה של בתו, בשל אהבתו אליה-אהבתו מקלקלת את השוירה.
מקור: ויחבל [אברהם] את-חמורו - אהבה מקלקלת את השוירה. כמה עבדים נכמה שפחות היו לו לאותו צדיק, והוא פעמנו חבל את חמורו, ללמדך זריזותו [בראשית רבה נה].

פינת הניבים והפתגמים
אהבה מקלקלת את השוירה =
אהבה למישהו עלולה להטות את האיש מדרך הישר והצדק המחלט.
דוגמה: האב המעלים עין מהתנהגותה הפרועה של בתו, בשל אהבתו אליה-אהבתו מקלקלת את השוירה.
מקור: ויחבל [אברהם] את-חמורו - אהבה מקלקלת את השוירה. כמה עבדים נכמה שפחות היו לו לאותו צדיק, והוא פעמנו חבל את חמורו, ללמדך זריזותו [בראשית רבה נה].

הסינו מכשל מדרך עמי! העלון טעון גניזה. אין לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה. במקום שיש עירוב, יש לטלטל ע"י קטן. ניתן להוריד את העלון באתרים הדתיים "לדעת" ו-"חידושי": <http://www.hidush.co.il/> <http://ladaat.info/>

בקירבן התורה מביאים המיץ ומצה, מדוע?

כתוב בפרשה שהמביא קורבן תודה צריך להביא עימו: "חלות מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן... ומדוע גם חמץ וגם מצה? אלא ידוע שהחמץ מורה על יצר הרע. ומדוע חטא האדם? כי יצר הרע גבר עליו והחטיאו והוא התפתה. ובגין חטאו, חלילה, באה עליו צרה. אך בגלל זכויות או רחמי שמים ניצל מאותה צרה, לכן עכשיו מביא קורבן תודה לה'. וארבעה חייבים להודות (ברכות, נ"ד): חולה שנתרפא, יורדי היס, הולכי מדבריות, חבוש שיעא מבית אסורים. והם צריכים להביא קורבן תודה, עליהם נאמר בתהלים ק"ז: "יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם".

אם כך, נמצא שקורבן התודה בא כשהיו שני דברים: או צרה, או ישועה, שנאמר: "ויצקו אל ה' בצר להם" - בעת צרה - זהו החמץ, המזכיר כי הצרה שבאה בגלל יצר הרע שפיתנו וחטאנו.

ומצוקותיהם יוציאים" - בעת ישועה - זהו המצה - המזכירה שאין בה חמץ יצר הרע כי עשינו תשובה והתעוררנו מן החטא.

"בניד כשתלי זתים" - חינוך

הומור כמקדם חינוכי

בגמרא נאמר: "איך השכינה שורה לא מתוך עצבות... ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש... אלא מתוך דבר שמחה של מצווה". מדוע טוב להכניס הומור בלימוד ובחינוך? כבר בסוגיה המוזכרת לעיל אומר רש"י: "ובדחי רבנן, נפתח ליבם מחמת השמחה". כאשר פותחים בבדיחה הלב נפתח ומוכן יותר לקבל. להומור ערך רב בהסרת מחיצות וב"שגירת קרח" - פעמים רבות ישנה חשדנות ומתיחות בין מורה לתלמידיו, והשימוש בהומור מסייע בפירוק האווירה המתוחה, ומקרב לבבות. ההומור מסייע גם לערנות התלמידים, לעיתים תלמיד נשאר ערני בצפייה לפרץ הצחוק הבא, או לפחות מתעורר בעקבותיו... ניתן להשתמש בהומור גם לריכוך מסרים קשים, ובמצבים של אובדן לעיתים אפשר להתמודד עם המצב בעזרת "הומור שחור", אלא שחשוב להזהר שלא לפגוע. כאן המקום להזהיר מפני הסכנות המתלוות להומור, ולהקפיד על הלכות לשון הרע וצניעות. כמוכן, אסור לפגוע באדם חלילה, וחובה להתרחק ממה שחז"ל קראו לו "שחוק, לצון וקלות ראש", שהם קרובים מאוד ל"מילי דבדיחותא".

כל הישועות והברכות

ליצחק וליריה הרוני הי"ו שתרמו לסעודה הרביעית בלויין זכות מרן עובדיה יוסף זצ"ל תגן בעדם, לרפואתם והצלחתם שיתברכו בכל מילי דמיטב ויתגשמו כל משאלות ליבם. שיזכו באושר ובפרנסה טובה. זיווג הגון לאורטל ואושרית וברכה והצלחה לשמואל דניאל להבדיל לעיני טובה בת שאוקט ז"ל

סרכה והצנחה

לניסים וטובה לכלרי על הסיוע לזיכוי הרבים. שיזכו לפרנסה טובה, רפואה והצלחה לילדיהם ויררו נחת מכל יוצאי חלציהם ויתגשמו כל משאלותם לטובה. וברכה לדוון וקרן לזרי שיזכו לזרע קודש בר קיימא

כל הישועות והברכות

לבושה וגיטי גולן הי"ו שתרמו לסעודה הרביעית בלויין זכות מרן עובדיה יוסף זצ"ל תגן בעדם, לרפואתם והצלחתם שיתברכו בכל מילי דמיטב ויתגשמו כל משאלות ליבם. שיזכו באושר ובפרנסה טובה. הצלחה ובריאות לכל משפחתם ויררו נחת מכל יוצאי חלציהם וברכה לכל ילדיהם ונכדיהם

שיעור התורה הגדול בתבל

ארגון "אברהם יגל" משדר בלויין בכל מוצאי שבת את שיעורו של הראשון לציון הרח"ג יצחק יוסף שליט"א בבית הכנסת "אוהל מועד" בשעה 21:30 השיעור יוקרן על גבי מסך ענק. בע"ה תתקיים סעודה רביעית, בחסות "בית הלחם" מקום מיוחד לעשי

סרכה והצנחה

מזל טוב ואיחולים לבניי לידונו תחמיה ורחל ישראל הי"ו שלמה ורחל תמוסי הי"ו לנישואי אברהם עם חן יה"ר שיקימו בית נאמן וכשר בישראל ויעלה הקשר יפה ויזכו להמשך את מסורת הבית המפואר "ענני הגפן בענני הגפן דבר נאה ומתקבל"

סרכה והצנחה

לאיילת בת רחל על הסיוע לזיכוי הרבים שתברך ברפואה, אושר נחת ופרנסה טובה. זיווג הגון ורפואה לשפרי בת איילת ולזיווג הגון ורפואה לרעיה בת איילת

סרכה והצנחה

לשמואל ועופרה כהן-זדה על הסיוע לזיכוי הרבים. שיזכו לפרנסה טובה, רפואה והצלחה לבתם, שיררו נחת מכל יוצאי חלציהם ויתגשמו כל משאלותם לטובה.

סרכה והצנחה

לאהרון וטלי גמזו הי"ו על הסיוע לזיכוי הרבים. זכות קריאת התהילים ויקדש לרפואת והצלחת ילדיהם וכל משפחתם שיזכו לפרנסה טובה, ויררו נחת מכל יוצאי חלציהם. לרפואת זליכה גמזו בת חנה ולהבדיל לעיני משה בן שרה ז"ל

סרכה והצנחה

לע"י הצנועה והענוה **שולמית גולני** בת ניסן ופרחה ז"ל בת ט"ז אדר ב' פקידת שנתה. שתמליץ טוב בעד משפחתה

סרכה והצנחה

במלאת 30 יום לפטירת הצנועה והענוה **משה נמוז** בן שרה ואהרון ז"ל תתקיים אזכרה ביום רביעי כ' אדר ב' 18:30 - מנחה, דברי תורה, ערבית וסעודה ב"בוכריסי" ביום חמישי עליה לבית העלמין בשעה 08:00 בבוקר

סרכה והצנחה

לע"י הצנועה והענוה **עזרא נסימי** בן יצחק ופרי ז"ל יט' אדר ב' פקידת שנתו. שימליץ טוב בעד משפחתו

סרכה והצנחה

במלאת 13 חודשים לפטירת מרים דויד בת יצחק ז"ל יתקיים סיום הש"ס בכולל "נחל ליאור" ביום שני יח' אדר ב' 18:30 - תפילת מנחה, טקס סיום הש"ס, דברי תורה וערבית. העליה לבית העלמין ביום שלישי ב- 17:00

שבת שלום זמבודק

בריאות והחלמה איתנה :

שלמה לארי בן מרים הי"ו משה נאמן בן מרים הי"ו אברהם נאמן בן מרים הי"ו מרדכי עמרני בן רבקה הי"ו ישראל פריג' רפאל בן מרים הי"ו יצחק-חי כהן זדה בן פרידה הי"ו באבאי באבאי בן מורודי הי"ו לירן מלכה בן ריטה ועמרם הי"ו	שאל-אליהו כהן בן מזל הי"ו רחל מוסאי בת ביבי ומרדכי הי"ו ניתאי ביטון בן שירן הי"ו שרה ביבי לארי בת רבקה מנב"ת לאה בלקר בת מרסל מנב"ת שרה מוסאי בת סרוור מנב"ת סיגלית כלימי בת דינה מנב"ת רזיה סינדי בת חוה מנב"ת	רה"ג יורם-מיכאל אברג'ל בן רינה ז"ל שם-טוב נאמן בן סולטנה ז"ל לוי לוי בן דוד ורבי ז"ל חיים חייקה/תחלוב בן שירן ז"ל גואל רחמני בן שרה ז"ל יוסף דוקרק בן רחל ומשה ז"ל איטו אבוטובל בת שמחה ז"ל יצחק שלומי בן דבורה ז"ל	בבאי מוסאי בן אברהם וזליכה ז"ל
---	---	---	--------------------------------

ובכללם לרפואת כל חולי ופצועי צה"ל ועם ישראל.

"אל תקרי הליכות אלא הלכות"

הלכות פסח

היות ואנו עומדים סמוך ונראה לחג הפסח, ודיני הפסח מרובים מאד, על כן אנו שונים את כל עיקרי דיני החג.

בגמרא במסכת פסחים (דף ו: א) אמרו: "שואלין בהלכות הפסח קודם הפסח שלושים יום". ובפשיטות נראה, כי כוונת הדברים היא, ששלושים יום קודם חג הפסח, יש להפסיק מכל הלימודים, ולהתחיל בלימוד הלכות הפסח. יש לציין, שאף שאין חיוב ללמד ברבים הלכות פסח שלשים יום, מכל מקום כל אחד ואחד מחויב ללמוד הלכות הפסח היטב, שלא יבא חלילה לידי מכשול בימים אלו שהלכותיהם רבות מאד.

א. הקונים מצרכי מזון לפסח יזהרו מאד להניחם במקומות מיוחדים ושמורים, ובפרט כשיש בבית ילדים קטנים, והדבר מצוי שהולכים עם פרוסת לחם בידם, ומפרירים דרך אכילתם, ויש לחוש פן יפלו מפירורי החמץ אל מצרכי המזון של פסח. וכן בשעה שעקרת הבית עסוקה בניקוי וברירת האורז לצורך הפסח [לבל ימצא בו חטה], והילדים באים על ידה, ופתם בידם, יוכלו לגרום בלא יודעים לנפילת פירורי חמץ לתוך האורז הכשר לפסח, וידוע שחמץ בפסח אוסר במשהו, שאפילו באלף אינו בטל. [חזון עובדיה פסח עמ' נב, ובמהדו"ב עמ' פא].

ב. אין לקנות מצרכי מזון לפסח מאדם שמוכר בחנותו דברים האסורים, כגון קופסאות שימורים של בשר או נקניק טרפה, או גבינות של גויים וכיוצא, כי אין לו נאמנות על כשרות המצרכים לפסח. אבל מותר לקנות ממנו קופסאות שימורים או שקיות סגורות עם חותמת של הכשר מוכר. [חזון עובדיה על הלכות פסח עמוד נב, ובמהדורת תשס"ג עמוד פא].

ג. פירות יבשים כגון צמוקים שזיפים גרוגרות משמשים וכיו"ב, אחינו האשכנזים נוהגים בהם איסור, אלא אם כן לצורך חולה שאין בו סכנה, שאז מתירים. אבל מנהג הספרדים ועדות המזרח להקל בהם ולאכול בתוך הפסח, אך יש להזהר מאד מתערובת קמח בתאנים מיובשים. [חזון עובדיה, הלכות פסח עמוד סו. ובמהדורת תשס"ג עמוד קיז].

ד. יש להזהר שלא לקנות בפסח בוטנים וגרעינים קלויים הנמכרים בשוק, אם אין עליהם השגחה מרבנות מוסמכת ומוכרת, מפני שמערבים קמח במלח שעליהם. [חזון עובדיה על הלכות פסח עמוד סו. ובמהדורת תשס"ג עמוד קיז].

ה. המלח הדק כשר לפסח, גם אם אין עליו הכשר מיוחד לפסח. אך אם המלח בא בשק, יש להקפיד שהשק יהיה נקי מכל חשש קמח וכיוצא. [חזון עמ' סו. ובמהדורת תשס"ג עמוד קיז].

ו. הסוכר מותר באכילה בימי הפסח, ומי שנהג שנים רבות שלא לאכול סוכר בפסח, אם עשה כן מפני שהיה סבור שהוא אסור מן הדין, רשאי לבטל מנהגו בלי שום התרה, ואם נהג כן משום חומרא לגדר וסייג, ורוצה עתה לחזור בו ממנהגו, יעשה התרה על מנהגו, ויתחרט על שלא אמר בלי נדר בשעת קבלת מנהגו. [חזון עובדיה, פסח ע"י סד].

ז. התה והקפה מותר לשתותם בפסח, אך כיון שכיום תעשית המזון התפתחה, ויש לחוש ששורין את עלי התה בעמלין של חיטה, לפיכך יש לקנות עם הכשר לפסח. ואם בעל החנות טוחן את גרגירי הקפה אצלו בחנות, יש להזהר שיהיה ירא שמים שזוהר להכשיר הריחים ולנקותם היטב מתערובת חמץ. [חזון עובדיה על הלכות פסח עמוד סו].

ח. יש נוהגים שלא לשרות המצה במים, בכל ימי הפסח, שמא נשאר עליה מעט קמח אחר האפייה ויבא לידי חימוץ. אך מעיקר הדין מותר לשרות המצה במים בפסח, ובפרט יש להקל בזה בזקן או בחושש בשיניו. ואפילו בליל הסדר. ואם נהג כן לחומרא וידע שמצד ההלכה מותר, ורוצה להקל, יעשה התרה בפני שלשה, על שלא אמר בלי נדר, ואם סבר שכך היא ההלכה, אין צריך התרה. [שו"ת יחזה דעת חלק א סימן כא].

"מכל מלמד" השכלתי..."

כח הדיבור - פרשת צו

"צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה..." ידוע שאהרון הכהן היה אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. הפסוק רומז לכמה דברים: **א.** על התורה שתמיד תהיה אצל האדם במצב של עליה. **ב.** מדוע רשום התיבה העולה היא העולה? לרמוז לאדם שלומד תורה שילמד בחברותא שנאמר "או חברותא או מיתותא". "כל הלילה" ידוע שהלומד בלילה, הקב"ה מושך עליו חוט של חסד ביום וגם חייו של האדם בגדר של לילה מלאים נסיונות עליות וירידות ורק אדם העוסק בתורה יגיע למצב של "עד הבוקר". **ג.** רמו על שולחנו של האדם (כמו המזבח) וצריך להתנהג בהתאם ולקיים "אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך ובניך כשתילי זיתים סביב לשולחןך". "מוקדה על המזבח" = ס"ת חלה, וגם "המזבח כל הלילה" ס"ת חלה דהיינו לחם משנה בשבת. "תפיני" אותיות פת יין לקידוש... "על מחבת בשמן תעשה מרפכת תביאנה מנחת פתים", רמז על שלום בית, קידוש והבדלה. **בשמן** = ר"ת בשמן מדליקים נרות שבת. **בשמן** אותיות **שם בן**, שם ידיו על ראשי הילדים ומברכם, לָבֵן "ישמך אלוקים כאפרים וכמנשה" ולפֵת "ישמך אלוקים כשָׁקָה רבקה רחל ולאח". ואז "ביום המשח" אותיות **שמחה** יש בבית כזה. "תביאנה" אותיות **את יבנה** = ר"ת יין, בשמים, נר, הבדלה. "ואם האָלֵל יאָלֵל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב אותו לא ייחשב לו פגול יהיה, והנפש האוכלת ממנו עֹנָה תשא. רמז להלבנת פנים הרישא ואם האָלֵל יאָלֵל זה שני אנשים האָלֵל זה המבזה יאָלֵל זה המבזה. "מבשר זבח שלמיו ביום השלישי" = ר"ת **שמבזה**, "לא יירצה המקריב אותו" דהיינו שבא להתפלל לאחר מכן לא ייחשב לו. **פגול** אותיות **לגוף** שפגעת. אומר רש"י אם ביזית, התפילה והלימוד לא יתקבלו למפרע. **למפרע** אותיות **פר עלם** דהיינו תעשה תשובה קודם... "וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב ליה" אם על תודה יקריבנו... דהיינו צריך להודות על כל דבר בחיים ורק אז **חלות** אותיות **תחול** על המצוות הקדושה הראויה ולא כמו אותם אלה שמתפללים ולומדים כמצות אנשים מלומדה. כך גם בחיינו לומר תודה לאשה, לילדים ולבעל מקצוע אף על פי שמקבל שכר על עבודתו ולא להיות חלילה כפוי טובה. בידוע שכל הכופר בטובתו של חברו סופו לכפור בטובתו של מקום ולכן ירגיל עצמו לומר תודה על כל דבר אפילו הקטן ביותר כי אחרי המעשים נמשכים הלבבות וגם שומר פיו בדרך הזו של תודה תמיד. ואיך יאמר תודה אם מדבר חלילה לשון הרע ורכילות? התשובה העיקרית של האדם היא בדברים הקטנים ולאחר מכן יגיע להודות על כל נשימה ונשימה שנאמר "כל הנשמה תהלל יה הללויה". (מעבדכם הנאמן א.ש.)

" ואבותינו סיפרו לנו "

כחה של תפילה

עצרת התפילה נועדה לשעה שמונה בערב.

בשעה שמונה וחמש דקות יצאו הרופאים והודיעו לנו שאמנו גוססת. הם אפשרו לנו להיכנס, וראינו את קו הדופק שהלך והתמעט עד שנעשה ישר לחלוטין.

אמי השיבה את נשמתה לבוראה. בכינו בכי תמרורים במשך כעשר דקות, ואז אמרה אחותי: "צריך להודיע לאנשים שכבר אין על מה להתפלל". היא חיגה לבנה, שארגן את העצרת. לפני שסיימה לחייג לקחתי את הנייד וסגרתי אותו. "מדוע את עושה זאת?", שאלה.

"שיתפללו", אמרתי. "מגיע לאימא שיתפללו עליה אחרי פטירתה, כפי שעשתה לכל אלפי האנשים הרשומים בפנקס שלה". אחותי התנגדה, אך האחיות השלישית, השתקנית בדרך כלל, הכריעה את הכף לטובתי. "היא צודקת. אם יש מישהו בעולם שמגיע לו שהציבור יתפלל עליו גם אחרי פטירתו - זו אימא שהתפללה על ציבור שלם מדי יום ביומו בלי לדעת אם הם חיים או לא".

כעבור רבע שעה צלצל הטלפון. על הצג הופיע מספר הטלפון של אחייני, ועניתי לשיחה. הוא שאל מה קורה. "לא קורה כלום", אמרתי, מה שהיה נכון במקצת.

"יש כאן ציבור גדול שמתפלל על סבתא, אני מקווה שזה יעזור", אמר. "מצויין", אמרתי, "שיתפללו, מגיע לה".

"אני רוצה להשמיע לכם את התפילה", אמר. העברתי את הטלפון למצב רמקול ואנחנו שמענו את הזעקות הגדולות: "קל נא רפא נא לה", ושלושתנו התפרצנו בבכי נורא, שלא יכולנו להפסיקו. ידענו היטב שאמנו האהובה כבר אינה בין החיים.

בשלב זה התחלתי להרגיש קצת נקיפות מצפון. איני יודעת אם גם אחיותי חשו כך, אבל הרגשתי שאולי אנחנו משקרות לציבור שלם. אחייני היה שקוע בתפילה והמכשיר הסלולארי היה מונח לו על הסטנדר. שמענו אותו זועק בקול יחד עם מאות מתפללים אחרים "משכיל לדוד בהיותו... קולי אל ה' אזעק... אשפוך לפניו צרתי...". קול התהלים פשוט הרקיע שחקים וחשבתי לנתק ולהתקשר שוב.

ובדיוק אז ראינו תכונה רבה סביבנו, רופאים ואחיות עם ציוד החייאה רצו לחדר של אימא. נכנסתי פנימה וראיתי שמיטתה מוקפת רופאים. הבטתי במסך ובאורח פלא ראיתי שהקו הישר שהיה בו מקודם כבר לא ישר – החלה תנועה. אמנם קלושה, אבל תנועה.

הם החלו בהחייאה, ואנחנו הורחקנו מהמקום. הצטרפנו לציבור בתפילותיו, בכינו וזעקנו לקב"ה, לא היה אכפת לנו מה קורה סביבנו.

לאחר דקות ארוכות יצא הרופא, אותו רופא שהודיעה על מצבה הנורא של אימא, והודיע לנו שלאמנו קרה נס. אחת האחיות חשה בתזוזה, ואימא שבה לגלות סימני חיים. "כעת ייצבנו את מצבה. היא אמנם במצב לא קל, אבל יצאה מכלל סכנה".

לא נכביר במילים. אימא שרדה את האירוע המוחי, חזרה הביתה, ולאחר שיקום מסיבי שארך חודשים, היא הולכת, מדברת ומתקדמת באופן המתאים לגילה. היא אמנם נוטלת תרופות מתאימות, אבל מלבד זאת הכול כשורה. ושוב, איננו צוחקים על פנקס החולים והנפטרים. אנו יודעים היטב שכל אלפי האנשים שלרפואתם התפללה אחרי פטירתם, באו לכיסא הכבוד ונשאו תחינה לבורא העולם שישאיר את האישה הזו בחיים. אליהם הצטרפו יושבי הארץ, שנשאו תפילה להחלמתה. כמותה, גם הם לא ידעו שהיה זה אחרי מותה.

זה הסיפור ואין צורך להסביר את מוסר השכל שלו. רק דבר אחד אוסיף: אמי אינה היחידה שמחזיקה פנקס חולים ונפטרים. כל בנותיה הולכות בעקבותיה, ונקווה שאחרי קריאת הסיפור הזה - כל בית ישראל.

(הסופר חיים ולדר)

אמי, אישה צדיקה ומיוחדת במינה, שכל ימינה עשתה רק טוב לאנשים וגמלה עמם חסדים. מעולם לא הוציאה מפיה דבר שהוא בגדר לשון הרע, כמו מלאך שכולו טוב.

לפני כחמש-עשרה שנה ראתה אמי מודעה בעיתון דתי: "בקשו רחמים בעבור אישה שנמצאת במצב קשה". היא רשמה את השם בפנקס והחלה להזכיר את השם בתפילותיה. מאז, בכל פעם שראתה שם בעיתון, בלוח מודעות ברחוב, או סתם שמעה מחברותיה, הייתה כותבת בפנקס ומזכירה בתפילותיה. עם הזמן תפילות כמו "פרק שירה", שלגביו אנשים כותבים 'הבטחתי לפרסם ונושעתי', היא התפללה בלי לפרסם דבר על משפחתה ועל כל האנשים הכתובים בפנקסה.

תוך מספר שנים מנה הפנקס הזה מאות שמות, שאותם הייתה קוראת בכל תפילה, מה שהיה מאריך את זמן התפילה באופן משמעותי ביותר. אבא שלי היה הספק הראשי של השמות, שכן המקור היחיד שלה היה העיתון היומי אליו הם מנויים, ואבי השיג מודעות "בקשו רחמים" מעיתונים אחרים ומלוחות מודעות בבתי הכנסת. כזה הוא אבי, יכול לקטר כמה שהוא רוצה, אבל כשאמי רוצה משהו, הוא ירוץ בשבילה עד קצה העולם. באחת מסעודות השבת אמר לפתע אבי, שישנו סיכוי רב כי חלק ניכר מהאנשים הכתובים בפנקס כבר אינם בין החיים. אמי הזדעקה ואמרה "איך אתה מדבר?".

לאחר מספר שניות קלטנו שיש הגיון בדברים. "הוא צודק", אמרנו, "הרי כתובים שם אנשים מלפני חמש-עשרה שנה, חלק מהם ודאי כבר נפטרו, ואת עדיין אומרת תהילים לרפואתם...". עיניה של אמי התמימה והמוקסמה התמלאו דמעות, והיא אמרה "ככה אתם אומרים... ייתכן שהם נפטרו...?". זה היה רגע כל כך נוגע ללב. אמי הורידה דמעות. היא לא העלתה בדעתה שהאנשים שלשלוּם היא מתפללת, נמצאים כבר עשר שנים בעולם שכולו טוב. "אבל מה בכך", הוסיפה לאחר דקות אחדות של שתיקה, "איני חושבת שיזיק להם אם אתפלל עליהם, גם בשמים יהיה טוב לנשמתם אם אתפלל לרפואתם". אומנם צחקנו אבל חיבקנו ונישקנו אותה באהבה אין קץ. תודו שאינכם יכולים שלא לאהוב אישה מתוקה ותמימה שכזו. תתפלא, אבל מאותו היום כולנו נרתמנו לגיוס שמות לפנקס "בית החולים", שכעת כונה על ידי אבי "פנקס חולים ויזכור". אבי פשוט נהנה להתבדח ולעשות חשבוניות האם יש בפנקס יותר חולים או יותר נפטרים. האמת, שגם מחאותיה של אמי לא היו ממש אמתיות, בסך הכול גם היא נהנתה מכך שהפנקס שלה נמצא בראש ובלב של סביבתה.

ואז גם לה זה קרה. ערב אחד קיבלה אמי אירוע מוחי. היא הובהלה לבית החולים, והרופאים הודיעו שסיכוייה לחיות - אפסיים. חלק מהמשפחה רצו לבית חולים ואחרים רצו לביתה של רבנים לבקש ברכה. נזכרנו שלמחרת לא יהיה מי שיתפלל עבור החולים והנפטרים בפנקס של אמי. החלטנו לעשות זאת במקומה, שיעמוד הדבר לזכותה.

אבי בכה ואמר שבלעדיה אינו יכול להחזיק רגע, והדבר היה ניכר היטב. הוא לא תפקד והסתובב הלום צער. למחרת החמיר המצב, וכמה מאחייני הנשואים החליטו לערוך ערב תפילה לרפואתה. הם תלו מודעות בשכונה וקבעו מקום בבית הכנסת המרכזי. באותו היום ישבנו כל האחים בבית החולים מוחץ למחלקת טיפול נמרץ והתפללו. נוכחנו לדעת, שמשמית קריאת שמות החולים והנפטרים גדולה משחשבונו. היינו צריכות לחלק בין שלושתנו את הפנקס, וגם כך תפילתנו ארכה שעה ארוכה מכפי שאנו רגילות. מובן שכל אחת מאתנו הוסיפה לחלק של את שמה של אמי הצדיקה, בתוך שאר חולי ישראל.